

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **R. K.**, zastoupený JUDr. Robertem Lososem, advokátem se sídlem nám. Republiky 3, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 8. 2012, č. j. 17 A 31/2010 – 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 8. 2012, č. j. 17 A 31/2010 – 26, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství (dále jen „krajský úřad“) ze dne 6. 4. 2010, č. j. DSH/1820/10, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Rokycany, odboru dopravy ze dne 20. 1. 2010, č. j. 6338/OD/09, kterým byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ust. § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb. ve znění účinném do 31. 7. 2011 (dále jen „zákon o přestupcích“) v souvislosti s porušením ust. § 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), za který mu byla uložena pokuta ve výši 1.500 Kč. V odůvodnění rozsudku krajský soud konstatoval, že správní orgán I. stupně neměl na podkladě shromážděných listinných podkladů pochybnosti o spáchání předmětného přestupku stěžovatelem. Vzhledem k tomu, že věc nebyla vyřízena v blokovém řízení bylo rozhodnuto v příkazním řízení. Stěžovatel podal proti příkazu odpor a v něm projevil nesouhlas s rozhodnutím správního orgánu I. stupně a vyslovil přesvědčení, že žádné ustanovení zákona o silničním provozu neporušil. Správní orgán I. stupně v dalším řízení poskytl stěžovateli možnost vyjádřit se k okolnostem dopravní nehody. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně vydané v příkazním řízení vycházelo ze stěžovatelem prezentovaného průběhu dopravní nehody bezprostředně po ní. Posléze při ústním jednání

stěžovatel svou výpověď pozměnil. Změnil-li stěžovatel v dalším řízení svoji verzi o průběhu nehodového děje ve snaze sejmout ze své osoby porušení povinnosti účastníka provozu na pozemních komunikacích založené v ust. § 4 písm. a) zákona o silničním provozu, pak využil svého práva zvolit si vlastní strategii, kterou se hodlá obhajovat. Pokud ale v odporu ani v odvolání, a ostatně ani v žalobě, neuplatnil důkazní návrhy, kterými by nespornou verzi, na které správní rozhodnutí stojí, vyvracel, nemůže se účinně dovolávat toho, že správní orgán rozhodl na podkladě neúplně zjištěného stavu věci v rozporu s ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). V důsledku změny postoje stěžovatele k průběhu nehodového děje logicky není možné po uplynutí času obstarávat důkazní návrhy na podporu jeho nových tvrzení. Negativní důsledky tohoto stavu nese stěžovatel, a nikoliv správní orgán (obdobně v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2007 č. j. 9 As 37/2007 - 76). Krajský soud z tohoto důvodu vyhodnotil hlavní žalobní námitku mířící na porušení ust. § 3 správního řádu jako nedůvodnou, protože stěžovatel mohl od 16. 8. 2009 uplatnit vlastní důkazní návrhy na podporu svých tvrzení o průběhu nehodového děje, a to při podání odporu, odvolání a žaloby. Návrhům na provedení nových důkazů přitom nebránilo ust. § 82 odst. 4 správního řádu (obdobně v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 96/2008 - 115). Podle názoru krajského soudu správní orgán správně neuplatnil v řízení zásadu *in dubio pro reo*, neboť její uplatnění je na místě, pokud po vyhodnocení všech provedených důkazů se nelze přiklonit k žádnému ze dvou rozporných důkazů, takže zůstávají pochybnosti, jak se skutkový děj odehrál. Věrohodnost nehodového děje, ze kterého správní orgán vycházel, nebyla ničím zpochybněna a svůj závěr správní orgán řádně odůvodnil.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle jeho názoru krajský soud zcela chybně v rozporu s judikaturou vyhodnotil princip presumpce nevinny. Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. I.ÚS 864/11, je to stát, nikoli občan, kdo nese konkrétní důkazní břemeno. Existují-li jakékoliv rozumné pochybnosti, nelze je vyložit v neprospěch obviněného z přestupku. Z principu presumpce nevinny plyne pravidlo *in dubio pro reo*, podle kterého není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existence relevantních skutkových okolností, je nutno rozhodnout ve prospěch obviněného z přestupku. Nelze přijmout závěr krajského soudu, že stěžovatel změnil postoj a předložil jinou verzi, a ani následný závěr, že nebylo-li možno pro uplynutí času od dopravní nehody obstarávat důkazní prostředky na podporu stěžovatelova tvrzení, pak negativní důsledky tohoto stavu nese stěžovatel. Argumentace rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2007, č. j. 9 As 37/2007 - 76, není na místě, neboť se týká skutkově zcela rozdílného případu. Stěžovatel především namítal, že byl vytěžen bezprostředně po dopravní nehodě policejním orgánem pouze přiměřeně ve verbální rovině, aniž by podepisoval protokol. To vše za situace, že utrpěl těžkou újmu na zdraví a bezprostředně poté byl odvezen do nemocnic. Jeho stav zdravotní újmy znásobený pourazovým šokem neumožňoval v žádném případě přesnou reprodukci nehodového děje. Nejvyšší správní soud se už mnohokrát vyjádřil k tomu, že úřední záznamy pořízené policií před zahájením řízení o přestupku lze použít pouze přiměřeně. V daném případě nelze hovořit o změně verze o průběhu nehodového děje, jak uvádí krajský soud. Naopak výpověď s vyjádřením stěžovatele k průběhu nehodového děje při ústním jednání byla jediná procesně použitelná. Pokud nese podle zákona v souladu s judikaturou konkrétní důkazní břemeno vždy státní orgán, nikoli občan, pak je třeba vycházet ze zásady *in dubio pro reo*, kterou je třeba uplatnit oproti stanovisku krajského soudu, když po provedení všech důkazů, které měl správní orgán I. stupně i krajský úřad k dispozici, zůstaly pochybnosti o tom, jak se skutkový děj odehrál. Skutečnost, že nelze další nové důkazy k odstranění pochybností o věrohodnosti nehodového děje získat, např. pro odstup času a proto, že zasahující hlídka dopravního inspektorátu Policie ČR nezajistila na místě totožnost a vyjádření svědků a jiných účastníků, nelze přičítat k tíži stěžovatele. Krajský soud tak nesprávně posoudil právní otázku

pokračování

zásady *in dubio pro reo* vtělenou do ust. § 3 správního řádu. Nemístný odkaz na rozhodnutí Nejvyšší správního soudu způsobuje nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů napadeného rozhodnutí, když taková vada má za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajského soudu k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti se krajský soud ztotožnil se závěry krajského soudu vyslovenými v napadeném rozsudku. Na podporu správnosti a zákonnosti svého rozhodnutí odkázal na tento rozsudek a na své vyjádření k žalobě. Podle názoru krajského úřadu nejsou na základě všech podkladů pochybnosti o tom, že se stěžovatel nechoval ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrozil své zdraví a majetek a své chování nepřizpůsobil situaci provozu na pozemních komunikacích. Provedení dalších důkazů je vzhledem k časovému odstupu nemožné. Na základě prvotní výpovědi stěžovatele na místě dopravní nehody provádění těchto důkazů nebylo potřebné a i následně v průběhu řízení poté, co stěžovatel svoji výpověď upravil, se provedení dalších důkazů neukázalo jako nezbytné pro vydání rozhodnutí ve věci.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě podané kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle obsahu správního spisu podal dne 22. 8. 2009 Policie ČR, Krajské ředitelství Policie Západočeského kraje, územní odbor vnější služby Rokycany, dopravní inspektorát Městskému úřadu Rokycany oznámení o přestupku stěžovatele podezřelého z porušení ust. § 4 písm. a) a § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu, a tím ze spáchání přestupku podle ust. § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích. Městský úřad Rokycany rozhodl v příkazním řízení dne 19. 10. 2009, pod č. j. 6338/OD/09, tak, že stěžovatele uznal vinným ze spáchání předmětného přestupku. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odpor. V následně vedeném správním řízení bylo stěžovateli u ústního jednání konaného dne 5. 1. 2010 sděleno obvinění ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ust. § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích. Stěžovatel byl seznámen s obsahem spisu, jehož součástí byl protokol o nehodě v silničním provozu sepsaný dne 16. 8. 2009 včetně fotodokumentace a úřední záznam ze dne 18. 8. 2009 o podaném vysvětlení stěžovatele ve věci dopravní nehody. V protokolu o nehodě v silničním provozu je uvedeno, že stěžovatel před obcí Mýto na rovném úseku viděl před sebou řadu pomalu jedoucích vozidel, z nichž první odbočovalo vlevo k čerpací stanici. Na to stěžovatel zareagoval tak, že začal prudce brzdit a dostal s motocyklem smyk. Spadl na pravý bok a motocykl se svezl ve směru k pravému okraji vozovky. Podle obsahu úředního záznamu podal stěžovatel v 11:30 h vysvětlení ve věci dopravní nehody, k níž mimo jiné uvedl, že jel na motocyklu zn. Suzuki VZ 800, RZ X a před obcí Mýto po projetí mírných zatáček viděl na rovném úseku silnice na úrovni čerpací Robin Oil řadu asi 5 pomalu jedoucích osobních vozidel. První z vozidel odbočovalo vlevo ve směru na čerpací stanici, proto stěžovatel začal prudce brzdit, následně dostal smyk, motocykl padl na pravý bok a svezl se po vozovce. U ústního jednání pak stěžovatel vypověděl, že jel na motocyklu, který byl před nehodou technicky v pořádku. Po projetí obce Holoubkov spatřil řadu asi 5 osobních vozidel jedoucích směrem k obci Mýto. Před posledním jedoucím vozidlem si ponechal dostatečnou vzdálenost v řadu desítek metrů. V době, kdy se blížili k čerpací stanici Robin Oil, řada před ním jedoucích vozidel náhle a prudce snížila rychlost jízdy téměř k úplnému zastavení. Aby zabránil případnému střetu, byl nucen také prudce snížit rychlost, která při počátku brzdění nepřesáhla 70 km/hod. Během tohoto manévru motocykl přepadl na pravý bok. Při dopravní nehodě si přivodil zranění zejména snahou zabránit neočekávané dopravní situaci, kterou mohl zavinit jiný účastník silničního provozu. Stěžovatel učinil vše, aby se vyhnul srážce s posledním vozidlem a přitom nemohl

vyloučit terénní překážku nebo nerovnost na komunikaci. Dne 20. 1. 2010 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, kterým uznal stěžovatel vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ust. § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán hodnotil obsah obou stěžovatelových výpovědí včetně pořízené fotodokumentace. Na základě těchto podkladů dospěl k závěru, že k dopravní nehodě došlo na rovném úseku silnice, jejíž povrch byl tvořen živíci bez výtluk a výmolů. Silnice byla suchá, neznečištěná a v dobrém technickém stavu. Dále konstatoval rozdílný popis průběhu dopravní nehody stěžovatelem. Rozdíl se týkal nepřesnosti v místě, kdy se stěžovatel zařadil do kolony vozidel. V protokolu o nehodě je také uvedeno, že s motocyklem dostal smyk, zatímco ve výpovědi u ústního jednání stěžovatel takový průběh neuvádí. V těchto odlišných skutečnostech vycházel správní orgán z výpovědi stěžovatele, neboť byl na místě a jízdu předcházející nehodě věrohodně popsal. K tvrzení stěžovatele, že nehoda byla způsobena jeho snahou zabránit neočekávané dopravní situaci, kterou mohl zavinit jiný účastník silničního provozu, správní orgán uvedl, že je zjevné, že řidiči v koloně na nastalou situaci reagovali tak, že nedošlo k žádné dopravní nehodě. Správní orgán nepochyboval o rychlosti jízdy do 70 km/hod., které svědčí i délka smýkání motocyklu, a neměl ani pochybnosti o jeho vzdálenosti za posledním z vozidel jedoucím před ním, když ani po smýkání do vzdálenosti zhruba 27 m nedošlo ke srážce. Pochybení stěžovatele spatřoval ve způsobu zpomalení motocyklu, který tento úkon nezvládl a následkem toho došlo k jeho pádu na vozovku. Po řidiči motocyklu je nutno vyžadovat, aby si uvědomil jiné chování jednostopého vozidla oproti vozidlům dvoustopým a tomu přizpůsobil své chování, zejména předvídatost na možné vznikající situace. V místě prudkého zpomalení až zastavení vozidel byl směrem vlevo vjezd do prostoru benzínové čerpací stanice, kterou stěžovatel viděl a možnost případného odbočení, a tedy i zpomalení některého z vozidel jedoucích před ním, musel předvídat. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel, o kterém rozhodl krajský úřad napadeným rozhodnutím.

Podle ust. § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích se přestupku dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až k), poruší zvláštní právní předpis.

Podle ust. § 4 písm. a) zákona o silničním provozu je každý při účasti na provozu na pozemních komunikacích povinen chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu.

Stěžejní stížní námitka směřovala proti názoru krajského soudu, že stěžovatel uváděl rozdílné verze průběhu nehodového děje a z toho vyplývajícími závěry. Nejvyšší správní soud, na rozdíl od krajského soudu, neshledává mezi popisem skutečností, za nichž došlo k dopravní nehodě zachyceným v protokolu o nehodě v silničním provozu ze dne 16. 6. 2009 a úředním záznamem ze dne 18. 6. 2009 na jedné straně a v protokolu o ústním jednání ze dne 5. 1. 2010 na straně druhé, žádný zásadní rozdíl. Navíc výpověď stěžovatele u ústního jednání je dostačující pro závěr o spáchání předmětného přestupku. Nespornou skutečností je, že nebyla prokázána, a stěžovatel nic takového ani netvrdil, žádná vnější příčina dopravní nehody. Bezrozporné je rovněž tvrzení stěžovatele, že jel za skupinou osobních automobilů a byl přinucen prudce zabrzdít. Ať už brzdil prudce proto, že se přiblížil ke koloně několika osobních automobilů jedoucích pomalu, z nichž první odbočovalo k čerpací stanici nebo proto, že tato vozidla prudce snížila rychlost, aby umožnila odbočení prvnímu z nich k čerpací stanici, byl stěžovatel povinen od před ním jedoucího vozidla dodržovat takový odstup, aby s ohledem na jeho aktuální rychlost byl vždy schopen reagovat tak, aby nedošlo k dopravní nehodě. Pokud ale nebyl schopen

pokračování

na vzniklou situaci na silnici (odbočení prvního z osobních automobilů jedoucích před ním) brzděním reagovat tak, aby nedošlo k dopravní nehodě, porušil ust. § 4 písm. a) zákona o silničním provozu, které mimo jiné stanoví, že každý je při účasti na provozu na pozemních komunikacích povinen přizpůsobit své chování situaci v provozu na pozemních komunikacích a svým schopnostem. Stěžovatel však reagoval na před ním jedoucí vozidla takovým způsobem, že při prudkém brzdění přestal mít motocykl pod kontrolou, upadl i s ním na vozovku a sunul se několik metrů po silnici než zastavil. Zda při tomto manévru (brzdění) dostal smyk je irelevantní. Řidič však musí mít motocykl vždy plně pod kontrolou a nelze akceptovat, aby v silničním provozu nastala situace, že by byl neovladatelný a sunul se nekoordinovaně po vozovce. Nejsou zde tedy žádné pochybnosti, jak tvrdí stěžovatel, „*jak se skutečný děj odehrál*“. Proto také nebyl důvod pro uplatnění zásady *in dubio pro reo* a závěr o spáchání přestupku podle ust. § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích ob stojí.

S ohledem na závěr, že zde není rozpor v popisu okolností, které vedly k dopravní nehodě, je stěžovatelova výhrada vůči argumentaci krajského soudu rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2007, č. j. 9 As 37/2007 - 76, bezpředmětná.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a krajskému úřadu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2013

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu